

Länstyrelsen
Västra Götaland

Roger Rudolfsson
Vattenvårdshandläggare
010-224 48 59

Beslut
2020-10-20

Diarienummer
513-33527-2017

Sida
1(11)

Grästorps kommun
Vara kommun

Delgivningskvitto

Beslut om vattenskyddsområde med föreskrifter för Grästorps kommuns vattentäkt Ryda/Almesåsen i Vara kommun

Beslut

Länstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 21 § miljöbalken att inrätta vattenskyddsområde för Ryda/Almesåsen vattentäkt, belägen i Vara kommun, men utnyttjad för dricksvattenproduktion av Grästorps kommun.

Vattenskyddsområdets omfattning och indelning i skyddszoner framgår av bifogad karta (bilaga 1).

Med stöd av 7 kap 22 § miljöbalken beslutar länsstyrelsen att bifogade föreskrifter (bilaga 2) ska gälla inom vattenskyddsområdet. Föreskrifterna gäller omedelbart från beslutets ikraftträdande även om de överklagas.

Detta beslut träder i kraft 2020-11-15.

Beskrivning av ärendet

Ansökan om fastställande av förslag till vattenskyddsområde inkom, från Grästorps kommun som huvudman och ansvarig för Ryda/Almesåsen vattentäkt, 2017-10-10.

Till ansökan bifogades tekniskt underlag, karta över skyddsområdet, förslag till föreskrifter och redogörelse för genomförda samråd.

Berörda fastighetsägare och andra sakägare har genom kungörelse i ortspress (oktober 2018), utskick till fastighetsägare och information på kommunens hemsida givits möjlighet att yttra sig över ansökan.

Länstyrelsen har även skickat ansökan på remiss till Vara kommun, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) och Jordbruksverket.

Inga synpunkter (invändningar) mot förslaget har inkommit från fastighetsägare och övriga sakägare.

Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har meddelat att de avstår från att yttra sig. SGU har i yttrande tillstyrkt redovisat förslag.

Synpunkter (invändningar) har lämnats av Vara kommun. Bemötande av dessa synpunkter samt reviderade ansökningshandlingar har kommit in från Grästorps kommun, 2019-12-10.

Motivering till beslutet

Syftet med att inrätta vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter är att uppnå ett långsiktigt skydd för en värdefull råvattentillgång, både ur kvantitativ och kvalitativ synpunkt. Vattentäkten bedöms enligt det tekniska underlaget ha ett mycket högt skyddsvärde.

Med hänsyn till uppgifterna i den tekniska utredningen, inklusive redovisad riskanalys, anser länsstyrelsen att förslaget skyddsområde och föreslagna föreskrifter, utgör en rimlig avvägning mellan behovet av skydd och de inskränkningar (föreskrifter) i markanvändningen som föreslås.

Invändningarna från Vara kommun har i huvudsak tillgodosetts genom revidering av inlämnat förslag.

Grästorps kommun anser dock, i motsats till Vara kommun, att annan miljöfarlig verksamhet (verksamhet som ej är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt miljöbalken) som kan påverka grundvattnet negativt, inte behöver regleras. De anser istället att riskerna med dessa verksamheter kan hanteras genom tillsyn enligt miljöbalken.

Länsstyrelsen delar Grästorps kommuns uppfattning. Enligt länsstyrelsens bedömning är förslagen reglering dessutom orimlig ur rättssäkerhetssynpunkt, då det inte kan förväntas att den enskilde verksamhetsutövaren kan avgöra, vilka verksamheter som kan ha negativ påverkan på grundvattnet.

För att uppnå ett fullgott skydd för den värdefulla råvattenresursen anser länsstyrelsen dessutom att det utöver beslutade föreskrifter är av stor vikt att det finns en aktuell kommunal beredskapsplan. Av den bör tydligt framgå hur man ska agera vid olycka eller annan akut händelse, för att minimera risken för förorening av vattentäkten.

Det bedöms därutöver vara av stor vikt att det tas tillräcklig hänsyn till skyddet av den värdefulla råvattenresursen vid all exploatering av området samt i samband med kommunal översikts- och detaljplaneläggning.

Information

Tillsyn

Länsstyrelsen är som beslutande myndighet tillsynsansvarig för vattenskyddsområdet och dess föreskrifter. Tillsynsansvaret kan dock på begäran överlåtas till kommunen.

Delgivning

Berörda fastighetsägare och övriga sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse i ortstidning sker. Beslutet skickas dessutom per post till markägare (fastighetsägare) enligt till ansökan bifogad förteckning.

Rätt till ersättning

I det fall beslutade föreskrifter anses avsevärt ha försvårat pågående markanvändning kan finnas rätt till ersättning. Begäran om ersättning ska inlämnas till Mark- och miljödomstolen senast 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Lisbeth Schultze.

Ärendet har föredragits av vattenårshandläggare Roger Rudolfsson, enheten för vattenmiljö och i den slutliga handläggningen har länsjurist Sabine Lagerberg, rättsenheten, enhetschef Annika Ekvall, enheten för vattenmiljö samt vattendirektör Sandra Brantebäck deltagit.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

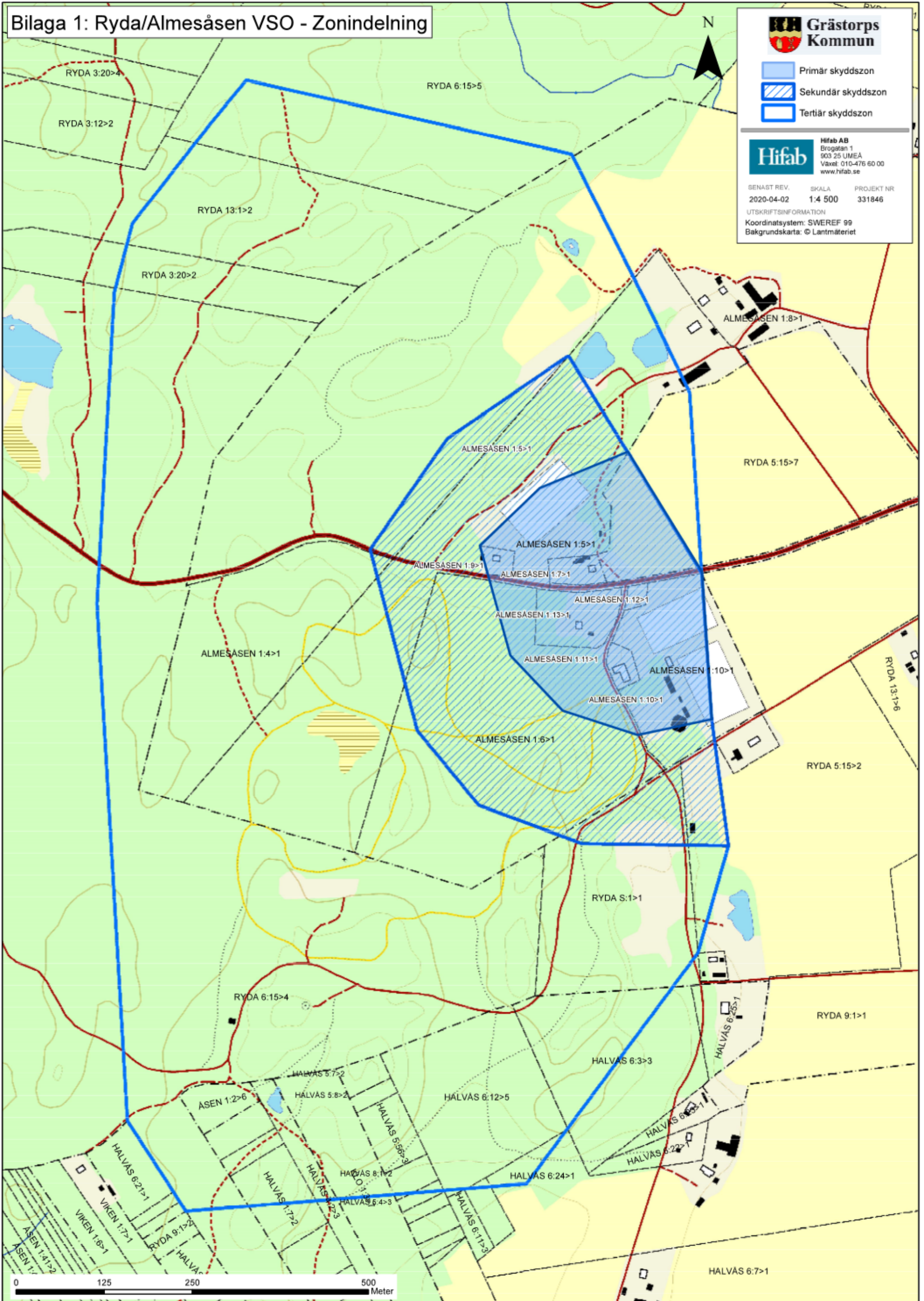
Bilagor

1. Karta över vattenskyddsområdet
2. Vattenskyddsföreskrifter
3. Överklagandehänvisning regeringen

Kopia

Fastighetsägare enligt av sökanden redovisad förteckning

Bilaga 1: Ryda/Almesåsen VSO - Zonindelning

Bilaga 2 - Vattenskyddsföreskrifter**Vattenskyddsföreskrifter gällande vattenskyddsområde för Ryda/Almesåsens vattentäkt**

Vattenskyddsområdet är indelat i tre skyddszoner med olika föreskrifter, primär skyddszon, sekundär skyddszon och tertiär skyddszon (se karta bilaga 1).

1§ Petroleumprodukter och andra hälso- eller miljöskadliga ämnen och beredningar

Aktivitet/ ämne	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Petroleumprodukter	Annan hantering än transport av mer än 50 liter petroleumprodukter vid ett och samma lagringstillfälle kräver tillstånd . Undantag gäller för hantering av bränsle i driftstank på fordon eller i villaoljetank belägen inomhus i utrymme utan golvbrunn.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Hälso- och miljö-skadliga ämnen och beredningar	Hantering av större mängd än för normalt hushållsbehov av för grund- eller ytvatten hälso- och miljöskadliga ämnen och beredningar kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Uppställning av fordon	Uppställning eller återkommande parkering av tyngre fordon och stationära förbränningsmotorer kräver anmälan .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Fordonstvätt	Fordonstvätt är förbjudet . Undantag gäller för avspolning med enbart kallt vatten utan tillsatser eller utrustning för högttryck. Undantag gäller även för tvätt i anläggning som miljöprövats för detta ändamål genom anmälan eller tillståndsansökan enligt miljöbalken.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	Samma föreskrift som i sekundär skyddszon.

Generella bestämmelser gällande hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor inom vattenskyddsområde finns i Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2017:5.

2§ Kemiska bekämpningsmedel

Aktivitet/ämne	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Kemiska bekämpningsmedel	All hantering och spridning, utomhus och i växthus, av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden .	All hantering och spridning, utomhus och i växthus, av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd .	Yrkesmässig hantering och spridning utomhus och i växthus av kemiska bekämpningsmedel kräver anmälan .
Jord- och vattenslagning	Jord- och vattenslagning av med kemiska bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden .	Jord- och vattenslagning av med kemiska bekämpningsmedel behandlade plantor kräver tillstånd .	Jord- och vattenslagning av med kemiska bekämpningsmedel behandlade plantor kräver anmälan .

Generella bestämmelser gällande spridning av kemiska bekämpningsmedel finns i förordningen SFS 2014:425 samt i Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2015:2.

3§ Växtnäringsämnen och slam

Aktivitet/	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Naturgödsel	Yrkesmässig spridning eller annan yrkesmässig hantering av naturgödsel kräver anmälan .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Handelsgödsel	Yrkesmässig hantering och spridning av handelsgödsel kräver anmälan .		
Slam	Spridning av slam från avloppsreningsverk eller enskild reningsanläggning är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	Spridning av slam från avloppsreningsverk eller enskild reningsanläggning kräver tillstånd .

4§ Anläggning för spillvatten och hushållspillvatten

Aktivitet	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Nytablering av avlopps-anläggning	Nytablering av enskild avloppsanläggning för spillvatten, hushållspillvatten och annat avloppsvatten är förbjudet . Undantag gäller för installation av sluten tank vilket kräver tillstånd .	Nytablering av enskild avloppsanläggning för spillvatten, hushållspillvatten och annat avloppsvatten kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i sekundär skyddszon.
Ändring av avlopps-anläggning	Ändring av befintlig enskild avloppsanläggning för spillvatten, hushållspillvatten och annat avloppsvatten kräver tillstånd .	Ändring av befintlig enskild avloppsanläggning för spillvatten, hushållspillvatten och annat avloppsvatten kräver anmälan .	Samma föreskrift som i sekundär skyddszon.

Generella råd avseende enskilda avloppsanläggningar finns i Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten HVMFS 2016:17.

5§ Uppläggning

Aktivitet/ämne	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Avfall och massor	Uppläggning av avfall, förorenade massor eller massor med okänt föroreningsinnehåll är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Asfalt och oljegrus	Uppläggning av asfalt och oljegrus är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Vägsalt	Uppläggning av vägsalt är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Träprodukter	Uppläggning av bark, flis, spån, timmer och andra träprodukter under mer än en avverkningsäsong är förbjudet . Vedupplag för husbehov omfattas inte.	Uppläggning av bark, flis, spån, timmer och liknande överstigande en avverkningsäsong kräver tillstånd . Vedupplag för husbehov omfattas inte.	

Aktivitet/ämne	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Snö	Uppläggning av snö med ursprung från områden utanför primär skyddszon är förbjudet .	Uppläggning av snö med ursprung från områden utanför sekundär skyddszon är förbjudet .	Uppläggning av snö med ursprung från områden utanför skyddsområdet är förbjudet .

6§ Vägar

Aktivitet/ämne	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Anläggning	Nyanläggning av enskild väg kräver tillstånd.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Underhåll	Beläggningsarbete eller andra förbättringsarbeten på väg, på en total yta av 50 m ² eller mer kräver anmälan .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Damm-bindning	Användning av spillolja eller andra hälso- och miljöskadliga produkter som dammbindningsmedel är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Vägsalt	Spridning av vägsalt kräver anmälan .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	

7§ Tåktverksamhet och andra markarbeten

Aktivitet/ämne	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Schaktning	Större schakt- och grävarbeten kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Materialtäkt	Materialtäktverksamhet är förbjudet .	Materialtäktverksamhet är förbjudet med undantag av materialtäkt för husbehov. Materialtäktverksamhet för husbehov kräver tillstånd .	Materialtäkt-verksamhet, även för husbehov, kräver tillstånd .
Pålning och/eller spontning	Pålning och/eller spontning kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	
Avfall och förorenade massor	Användning av avfall, förorenade massor eller massor med okänt föroreningsinnehåll för återfyllnad, utfyllnad eller andra anläggningsarbeten är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.	Användning av avfall, förorenade massor eller massor med okänt föroreningsinnehåll för återfyllnad, utfyllnad eller andra anläggningsarbeten kräver tillstånd .

8§ Energianläggningar och vattenutvinning

Aktivitet/ämne	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon	Tertiär skyddszon
Lagring och utvinning av energi	Installation av ny anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från berg eller vatten är förbjuden . Installation av ny anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från mark kräver tillstånd .	Installation av ny anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från berg, mark eller vatten kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i sekundär skyddszon.
Utvinning av vatten	Anläggande av ny vattentäkt för uttag av vatten från berg eller mark är förbjudet	Anläggande av ny vattentäkt för uttag av vatten från berg eller mark kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i sekundär skyddszon.

9§ Anmälan till räddningstjänsten

Ägare eller nyttjanderättshavare av fastighet inom skyddsområdet, eller den som på annat sätt är ansvarig för, eller orsakar utsläpp, spill eller läckage av petroleumprodukter eller andra för yt- eller grundvatten miljö- och hälsoskadliga ämnen eller beredningar inom vattenskyddsområdet skall omedelbart anmäla detta till räddningstjänsten.

10§ Skyltning

Där vägar passerar gräns till skyddsområdet samt där så bedöms behövas längs vägar som passerar genom området ansvarar vattentäktens huvudman för att det finnas skyltar som utmärker vattenskyddsområdet.

Generella bestämmelser gällande skyltning av cisterner inom vattenskyddsområde finns i Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2017:5.

11§ Allmänna bestämmelser

Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte om den del av verksamheten som berörs av tillstånds- eller anmälningskrav i föreskrifterna för vattenskyddsområdet redan har reglerats i tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken.

Länsstyrelsen i Västra Götaland är tillsynsmyndighet över vattenskyddsområdet och beslutade föreskrifter. För övrig tillsyn av miljöfarlig verksamhet samt för prövning av ansökningar och anmälningar enligt dessa föreskrifter ansvarar miljö- och hälsoskyddsansvarig nämnd i Vara kommun

Undantag (dispens) från dessa föreskrifter kan, om särskilda skäl föreligger, medges av Länsstyrelsen. Dispens från föreskrifterna kan endast medges under förutsättning att åtgärderna är förenliga med föreskrifternas syfte.

Skyddsföreskrifterna gäller från den tidpunkt som anges i Länsstyrelsens beslut.

Enligt 7 kap 22 § miljöbalken (1998:808) ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

För befintliga anläggningar och verksamheter träder skyddsföreskrifterna ikraft senast på dagen två år efter skyddsföreskrifternas fastställande. Därefter får anläggningar och verksamheter som omfattas av förbud inte bedrivas, medan verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt får bedrivas endast om den som

bedriver verksamheten senast på dagen två år efter ikraftträdandet ansökt om tillstånd eller gjort en anmälan till den miljö- och hälsoskyddsansvariga nämnden i Vara kommun.

Överträdelse av dessa föreskrifter kan medföra straffansvar enligt bestämmelser i 29 kap miljöbalken (1998:808).

Definitioner av begrepp

Avfall

Avfall definieras enligt avfallsförordningen (2011:927). Hushållsavfall från enskilt hushåll som läggs i särskilda behållare för regelbunden sophämtning, är enligt dessa föreskrifter inte att betrakta som uppläggning av avfall. Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll som läggs i kompost på den egna tomten är inte heller att betrakta som uppläggning av avfall.

Avverkningssäsong

Tiden mellan knoppsprickning ett år till nästa års knoppsprickning.

Förorenade massor

Med förorenade massor avses massor från ett förorenat område, det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter överskrider lokal/regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala miljö- och byggnadsnämnden

Hantering

I dessa skyddsföreskrifter definieras hantering, i enlighet med miljöbalken, som en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Hälso- och miljöskadliga ämnen och beredningar

Med hälso- och miljöskadliga ämnen och beredningar avses kemiska produkter klassificerade och märkta som farliga enligt gällande CLP-förordning, eller tidigare gällande föreskrifter KIFS 2005:7, eller enligt framtida bestämmelser med motsvarande innebörd, samt andra ämnen och beredningar med dokumenterat hälso- eller miljöskadliga egenskaper.

För att avgöra om en produkt är hälso- och miljöskadlig bör man i första hand kontrollera produktens märkning samt vid behov kontakta försäljare eller leverantör. Råder det fortfarande osäkerhet om produkten är hälso- och miljöskadlig bör ansvarig tillsynsmyndighet kontaktas.

Kemiska bekämpningsmedel

Kemiska bekämpningsmedel avser, enligt miljöbalkens definition, en kemisk produkt avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Materialtäkt

Med materialtäkt avses här täkt av berg, grus, jord, lera, sand, sten eller torv. Med materialtäkt för husbehov avses täkt för eget bruk inom den egna fastigheten, ej för kommersiell verksamhet.

Normalt hushållsbehov

Med normalt hushållsbehov avses hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring av större mängder i samband med målning av enskilt bostadshus ingår också i begreppet.

Petroleumprodukter

Med petroleumprodukter avses produkter som helt eller delvis har utvunnits från råolja exempelvis bensin, diesel, eldningsolja, fotogen, gasol, smörjolja och andra smörjmedel samt spillolja.

Schakt- och grävarbeten

Med större schaktningsarbete menas sänkning av markytan på en sammanlagd yta större än 200 m² eller ned till ett schaktdjup över 3 meter. Mindre schakt- och grävarbeten samt nyanläggande och underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledningar omfattas inte i begreppet.

Spillvatten

Spillvatten, liksom hushållsspillvatten, definieras här som bad-, disk-, tvätt- och klosettwater.

Tyngre fordon

Med tyngre fordon avses fordon med tjänstevikt över 3,5 ton.

Uppläggnings av ved för husbehov

Med husbehov avses uppläggning av upp till maximalt 30 m³ staplat mått

Uppställning eller återkommande parkering

Med uppställning eller återkommande parkering avses uppställning under längre sammanhängande tid än ett dygn eller parkering som sker mer än en gång per vecka.

Yrkesmässig

Såväl fysiska som juridiska personer kan bedriva yrkesmässig verksamhet. För att någon ska anses yrkesmässigt bedriva viss verksamhet förutsätts att verksamheten har en viss omfattning och varaktighet, samt ett objektivt fastställbart vinstsyfte och är av självständig karaktär. Samtliga av dessa fyra kriterier måste vara uppfyllda för att något ska kunna betraktas som yrkesmässigt. Verksamheten behöver dock inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på vinstsyfte markerar gränsdragningen mot hobbyverksamhet.

Bilaga 3 Överklagandehänvisning regeringen

Ni kan överklaga beslutet

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur ni vill att beslutet ska ändras, samt
- varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 33527-2017.